

Sakspapir

Saksbehandlar	Arkiv	ArkivsakID
Helge Kvam	FE - 223, TI - &13	14/2953

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
40/2014	Utval for levekår	PS	16.09.2014

Høyringsvar - Plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad

Vedlegg:

AKTIVITETSPLIKT FOR SOSIALHJELPSMOTTAKARAR (L)(303128)

Høringsbrev - plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad

Høringnotat

Høringsbrev fra Arbeids- og sosialdepartementet

Høringsinstanser

Saksopplysningar:

Bakgrunn

Viser til Arbeids- og sosialdepartementet sitt høyringsbrev av 04.06.14 (vedlegg).

Departementet fremjer lovkrav om plikt til å stille vilkår om deltaking i aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphald. Dette skal gjelde i alle saker der det ikkje er viktige individuelle grunnar som talar imot aktivitetsplikt.

Nytt lovforslag, § 20 Bruk av vilkår om aktivitet, er:

«Det skal settes vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad med mindre tungtveiende grunnar talar mot det. Vilkårene må ha nær samanheng med vedtaket og ha som mål at stønadsmottakeren skal bli helt eller delvis selvhjulpne. De må ikkje være uforholdsmessig byrdefulle for stønadsmottaker eller begrense hans eller hennes handle- eller valgfrihet på en urimelig måte. Vilkårene må heller ikke være i strid med andre bestemmelser i loven her eller andre lover.

Ved brudd på vilkårene kan det fattes vedtak om at stønaden reduseres, forutsatt at det i vedtaket om stønad og vilkår er informert om muligheten for slik reduksjon. Departementet kan i forskrift gi nærmere retningslinjer for bruk av sanksjoner.»

Status i Meland kommune

Viser til saksutgreiing og vedtak i Formannskap sak 115/13 datert 20.11.13 (vedlegg).

Meland kommune er positiv til at aktivitetsplikt skal vere eit prioritert verkemiddel for å motvirke fattigdom og sosial ulikskap. Personar som søker økonomisk yting skal ha både rett og plikt til å delta på arbeidsretta aktivitet etter individuell vurdering i vedtaksperioden. Personar som er under 25 år skal ha ei særskilt prioritering.

Administrative konsekvensar

Lovendring vil ha administrative konsekvensar m.a. grunna krav om individuelle vurderingar om aktivitetsplikt i alle søknader om økonomisk stønad. Avgjerd om aktivitetsplikt skal utgreiast og grunngjevast i alle vedtak, uavhengig om det vert fatta vilkår eller ikkje.

Meland kommune v/NAV administrerer i dag ulike typar vilkår utfrå individuelle omsyn jamfør merkander til gjeldande § 20 i rundskriv til sosialtenestelov. Dette er vilkår som omfatter arbeidsretta aktivitet, men og andre gjeremål. Slik sett vurderer ein at dei administrative konsekvensane med nytt lovkrav vil kunne handterast.

Nytt lovforslag gjev imidlertid kun rett til vilkårsetting om arbeidsretta aktivitet. Dette er ein reduksjon i tilgjengelege vilkårskrav utfrå gjeldande praksis. Grunngjeving for denne reduksjon i handlingsrom for vilkårsetting bør presiserast nærare frå departementet.

Meland er ein vekstkommune. Med folkevekst vil det truleg vere prosentvis vekst i tal personar som i periodar kan ha trong for vurdering av økonomisk bistand frå kommunen. Dette kan vere ei utfordring om kommunen opplever auka søknadsmengde med nye krav til vilkårsvurdering i alle søknader og parallelt ikkje har økonomi til å styrke personalressurs ved NAV. Det er samstundes viktig at sakshandsamarressurs ved NAV kontor ikkje einseitig vert styrt mot meir administrasjon (vedtaksvurdering) framfor utadretta sosialfagleg oppfølging.

Økonomiske konsekvensar

Det er ein føresetnad for lovfesta vilkårsetting om aktivitetsplikt at Meland kommune har relevante og varierte tiltaksplassar med fagleg forsvarleg innhald tilgjengeleg. Det er difor ikkje tilstrekkeleg å fokusere på administrativ utforming, oppfølging og kontroll av vedtak for å nå målsetting i høyringsskriv. Ein må sikre tilstrekkeleg ressurs til å kombinere administrativ kvalitet, samt variert arbeidsretta aktivitetstilbod til målgruppa.

Oppretting av nye kommunale tiltaksplassar, som er individuelt tilpassa behov hjå den einskilde søker, vil ha konsekvensar for prioritering av kommunal ressursbruk. Departementet skriv her at det ikkje kan utformast like opplegg til alle stønadsmottakarar, og føreset individuelt tilrettelagte tiltaksplassar. Dette vil vere kostnadskrevande for Meland kommune.

Når det gjeld økonomisk konsekvens per tiltaksplass så har staten sjølv prisa eigne tiltaksplassar som til dømes APS og avklaring. Ein kan truleg etablere rimelegare tiltaksplassar, men det er rimeleg å anta at kommunane bør gjennomsnittsrekne denne type tiltaksplass til minimum kr. 100.000,- per år per plass. Desse tala må kvalitetssikrast og relaterast til faktisk val av type tiltak.

Det er og eit moment at staten bør følgje opp med auka tilgong til statlege tiltaksplassar for målgruppa. Det bør ikkje vere kommunen åleine som skal finansiere auka kapasitet for arbeids- og aktivitetsretta tiltak for målgruppa.

Eit anna moment er spørsmålet om det er ein føremon å etablere to parallelle arbeidsretta tiltakssystem – eit statleg og eit kommunalt. Departementet kunne vurdert om ein auke innan etablerte statlege tiltaksplassar kunne vert forbeholdt å dekke behov hjå målgruppa for denne lovendringa. Slik kunne ein søke å integrere og samordne ressursbruk, framfor oppsplitting mellom stat og kommune.

Departementet peiker på at investering og ressursbruk til oppfølging (tiltaksplassar) av stønadsmottakarar skal kommunen sjølv finansiere via reduserte sosialhjelpsutgifter og auka skatteinntekter på sikt. Meland kommune er som nevnt ein vekstkommune. Dette gjev at ein gitt prosent av folkeveksten vil ha trong for sosiale tenester og økonomisk bistand. Det vil difor vere ei

utfordring for kommunen å budsjettere innsparingar slik departementet signaliserer. Det er lite truleg at Meland kommune i nær framtid vil kunne hente ut ein økonomisk gevinst som kan finansiere etablering av nye kommunale tiltaksplassar.

Vurdering

Meland kommune stettar hovudmålsetting med nytt lovkrav om plikt til arbeidsretta aktivitet der stønadsmottakar snarast råd skal bli heilt eller delvis økonomisk sjølvhjulpen. Ein legg til grunn at dei aller fleste sosialhjelpsmottakarar ønskjer å vere delaktig i arbeidsliv utfrå sine individuelle føresetnader. Langvarig ufrivillig fråvær frå arbeidsliv og arbeidsretta tiltak kan vere skadeleg både for psykisk og fysisk helse. Aktivitet er slik sett eit gode både for den einskilde, samt utfrå eit samfunnsøkonomisk perspektiv.

Meland kommune stiller spørsmål ved om reduksjon i val av ulike typer vilkår er formålstenleg. Ny lovtekst fokuserer kun arbeidsretta aktivitet. Lovendringa bør vurderast meir utfrå eit heilskapleg sosialfagleg- og brukarretta perspektiv, slik at andre gjeremål og kan vurderast føremålstenleg for å nå målsettinga.

Meland kommune meiner at innføring av lovkrav om oppretting av kommunale arbeidsretta aktivitetstilbod må følgast opp med statleg finansiering. Staten bør parallelt auke sin eigeninnsats via tilgong til statlege tiltaksplassar i arbeidsmarknadspolitikken.

Folkehelse – ingen merknad

Miljø – ingen merknad

Økonomi – ingen merknad, viser til kommentar i sakutgreiing.

Konklusjon

Meland kommune stettar hovudmålsetting med nytt lovkrav om arbeidsretta aktivitet der stønadsmottakar snarast råd skal bli heilt eller delvis økonomisk sjølvhjulpen. Ein bør unngå ein-sidig fokus på arbeidsretta aktivitet, og det bør parallelt kunne stillast andre typar vilkår for å nå intensjon med lovendring. Kommunen bør få tilført statleg finansiering for etableringa av nye kommunale tiltaksplassar til målgruppa. Det er ikkje tilstrekkeleg å vente at eventuelle framtidige innsparingseffektar på økonomisk sosialhjelp kan forskuttere nye tiltak.

Framlegg til vedtak:

Utval for levekår viser til vedtak i Formannskap sak 115/13. I tillegg vil utvalet gje følgjande merknad: Meland kommune stettar hovudmålsetting med nytt lovkrav om arbeidsretta aktivitet. Ein bør unngå ein-sidig fokus på arbeidsretta aktivitet, slik at kommunen og kan vurdere å stille andre typar vilkår for å nå intensjon med lovendring. Kommunane bør få tilført statleg finansiering for etablering av nye kommunale tiltaksplassar til målgruppa. Det er ikkje tilstrekkeleg å vente at eventuelle framtidige innsparingseffektar på økonomisk sosialhjelp og skatteinntekt kan forskuttere nye tiltaksplassar.

Utval for levekår - 40/2014

ULK - behandling:

Endringsframlegg i møte frå **Haakon Aase (SAM)**:

1. Utval for levekår viser til formannskapssak 115/13. I tillegg vil utvalet gje følgjande merknad:
2. Meland kommune støttar ikkje målsetjinga om eit nytt lovkrav om arbeidsretta aktivitet.
3. Menneske som mottok t.d. sosialhjelp vil i mange tilfelle ha god nytte av arbeidsretta aktivitet eller andre positive aktivitetar.
4. Kommunen bør få tilført statleg finansiering for etablering av nye kommunale tiltaksplassar for målgruppa, slik at ein kan gje eit betre tilbod til fleire.

Avrøysting:

Endringsframlegget fekk **4 røyster for** (2 Sp, 1 AP, 1 SAM) og **4 røyster mot** (2 Krf + utvalsleiar si dobbelstemme, 2 H), og fall.

Framlegget frå administrasjonen fekk **4 røyster for** (2 Krf + utvalsleiar si dobbelstemme, 2 H) og **4 røyster mot** (2 Sp, 1 AP, 1 SAM), og vart såleis vedteke.

ULK - vedtak:

Utval for levekår viser til vedtak i Formannskap sak 115/13. I tillegg vil utvalet gje følgjande merknad: Meland kommune støttar hovudmålsetting med nytt lovkrav om arbeidsretta aktivitet. Ein bør unngå einsidig fokus på arbeidsretta aktivitet, slik at kommunen og kan vurdere å stille andre typar vilkår for å nå intensjon med lovendring. Kommunane bør få tilført statleg finansiering for etablering av nye kommunale tiltaksplassar til målgruppa. Det er ikkje tilstrekkeleg å vente at eventuelle framtidige innsparingseffektar på økonomisk sosialhjelp og skatteinntekt kan forskuttere nye tiltaksplassar.